

ARHIEPISCOPUL BASARABIEI ANASTASIE (GRIBANOVSKI) (1873-1965)

Mihail BULMAGA

În contextul împlinirii a o sută de ani de la Unirea Basarabiei cu Regatul României, este important să cunoaștem pe lângă evenimentele politice premergătoare acestui eveniment și pe cele spirituale. Biserica basarabeană a fost o voce importantă în perioada respectivă. Cunoașterea acestui rol în perioada anunțată este de mare actualitate, fiindcă ne-ar permite să înțelegem anumite aspecte mai puțin abordate sau controversate cu privire la evenimentele precursore Unirii de la 1918.

În prezentul demers, ne propunem drept obiective: să analizăm activitatea pastoral-misionară a arhiepiscopului Anastasie Gribanovski în Eparhia Chișinăului și Hotinului și atitudinea sa față de mișcarea națională; să evaluăm rolul personalității și a contribuției sale în viața spirituală a Basarabiei între anii 1915-1918.

Anastasie Gribanovski s-a născut la 6 august 1873, în satul Bratki, județul Borisoglebsk, gubernia Tambov. Și-a făcut studiile la Seminarul Teologic din Tambov și Academia Teologică din Moscova, obținând titlu de doctor în teologie (1897). A îndeplinit mai multe funcții administrative în cadrul Seminarului Teologic din Moscova. În anul 1906 a fost hirotonit episcop de Serpuhov, vicar al eparhiei Moscovei. Ulterior a condus Eparhia de Holmsk și Liublin, iar din 1915 a fost numit chiriarh al Arhiepiscopiei Chișinăului și Hotinului.

Predecesorul său arhiepiscopul Platon (1914-1915), fiind înștiințat despre numirea lui Anastasie Gribanovski în scaunul arhiepiscopal de la Chișinău, a exclamat „sunt foarte bucuros de această numire. Eparhia este încredințată în mâini sigure”. Chiar din primele zile când a ajuns la Chișinău, s-a interesat de mersul administrării eparhiei, de situația bisericilor, a instituțiilor duhovnicești, înființate din cauza războiului. A vizitat încăperile lazaretului, a vorbit cu ostașii răniți și bolnavi, i-a binecuvântat pe fiecare cu cruciulițe, dorindu-le vindecare grabnică.

O problemă la vremea respectivă o constituia mișcarea inochentistă. Pentru luarea de măsuri contra lor, în anul 1916 s-au ținut două congrese eparhiale, sub președinția arhiepiscopului Anastasie. Printre măsurile adoptate, unele au fost propuse chiar de către el, și anume, ca misionarii eparhiali să răspundă la provocările inochentiștilor prin literatură, și prin traducerea ei în limba „moldovenească”. A avut o grijă deosebită față de internatul-atelier pentru ostașii invalizi. În această instituție, invalizii puteau să învețe meserii, albinăritul, creșterea viermilor de mătase, croitorie și cizmărie. A întreprins foarte des vizite canonice, mai ales în județul Hotin, afectat cel mai mult de ororile războiului, însă nu a neglijat nici celelalte județe. Față de unele elemente ale mișcării naționale, care deja se manifestau, avea o atitudine precaută. De exemplu, la observația făcută preotului Ioan Andronic, precum că pricina ivirii inochentismului ar fi lipsa de literatură moldovenească, și din cauza că slujbele erau săvârșite într-o limbă neînțeleasă de moldovean, el a răspuns: „problema moldovenească este foarte complicată, a o rezolva și a o lumina din toate punctele de vedere în prezent nu se poate. Trebuie să prevedem viitorul, să rupem lanțurile masei poporului, să ne stăruim să-l contopim în râul slavonismului în biserică și în școală, fără a atenta la nimic, doar împărțându-i cultura rusă. A îngrădi pe moldoveni de ruși este un rău pentru moldoveni”. Însă a subliniat, fiind mult mai precaut decât predecesorii săi, că „cuvântarea și slujba în biserică trebuie să fie numai în limba moldovenească. Misionarilor eparhiali li se impune ca în viitorul cel mai apropiat să facă convorbiri și să dea îndrumări în limba moldovenească”.

În perioada scurtă cât s-a aflat în eparhia basarabeană, a arătat o grijă deosebită atât față de nevoile ostașilor, orfanilor, invalizilor și săracilor orașului Chișinău, cât și a întregii Basarabii. Vizitele întreprinse în toate județele eparhiei, și majoritatea mănăstirilor denotă interesul pentru viața spirituală a tuturor credincioșilor și a clerului de toate rangurile. Ca rezultat a fost întărită disciplina clerului, iar vizitele canonice în cuprinsul eparhiei au ridicat moralul și au produs o impresie deosebită asupra credincioșilor. A susținut revendicările ivite în urma Congresului Eparhial al deputaților clerului și mirenilor din august 1917, despre necesitatea predării limbii moldovenești în instituțiile eparhiale școlare din Basarabia, de asemenea și a religiei în toate școlile primare, secundare, superioare, oficierea slujbelor dumnezeiești în catedrală, în toate bisericile orașului gubernial și în alte orașe, unde sunt moldoveni, în limbile slavonă și moldovenească, iar în parohiile moldovenești în limba moldovenească. A susținut numirea unui al treilea vicar, dintre moldoveni, fiind propus candidat arhimandritul Gurie Grosu și ideea privind recunoașterea și întărirea autonomiei Bisericii basarabene ca mitropolie, însă canoniceste supusă Bisericii Ortodoxe Ruse.

Bibliografie:

Parhomovici, I. *Arhiepiscopul Anastasie*. În: *Revista Societății Istorico-Arheologice Bisericești din Chișinău*. vol. XIX, Chișinău, 1929.

Архиепископ Аверкий, *Жизнеописание Блаженнейшего Митрополита Анастасия*. http://krotov.info/spravki/1_history_bio/20_bio/1965grib.html Accesat: 02.03.2018.

Кишиневские Епархиальные Ведомости, nr. 51, 1915.

Recomandat

Ion GUMENÂI, dr. hab., conf. univ.